

FAVh046 DĚTSKÝ FILM

Lekce 31. 10. 2022

Kontakt:

katerina.sram@mail.muni.cz

+420 728 639 973

Ústav filmu a audiovizuální
kultury,

Masarykova univerzita,
Filozofická fakulta

fav.phil.muni.cz

Zdroje

- HULÍK, Štěpán. *Kinematografie zapomnění: počátky normalizace ve Filmovém studiu Barrandov (1968-1973)*. Praha: Academia, 2011. Šťastné zítřky.
- SZCZEPANIK, Petr. *Továrna Barrandov: svět filmařů a politická moc 1945-1970*. [Praha]: Národní filmový archiv, [2016].
- SKUPA, Lukáš. *(Re)konstruované alternativy. Filmové studio Gottwaldov 1977 - 1989 v kontextu české normalizační kinematografie*. Brno, 2007. Bakalářská diplomová práce. Filozofická fakulta Masarykovy univerzity. Vedoucí práce Jaromír Blažejovský.
- SKUPA, Lukáš. Film pro děti mezi vědou, uměním a průmyslem. Počátky žánru dětského filmu v české kinematografii 1945 až 1955 in SKOPAL, Pavel, ed. *Naplánovaná kinematografie: český filmový průmysl 1945 až 1960*. Praha: Academia, 2012. Šťastné zítřky. S. 149-191.
- SKUPA, Lukáš. Která bude ta pravá? Počátky žánru pohádky v českém animovaném filmu po roce 1948. *Illuminace* (Časopis pro teorii, historii a estetiku filmu). Praha: Národní filmový archiv, 2020, roč. 32, č. 4, s. 9-28.
- ŠAŠEK, Michal. Odložená resuscitace dětské seriálové tvorby. Analýza vzniku a fungování specializovaného veřejnoprávního kanálu pro děti Děčko z hlediska vývoje hrané seriálové tvorby. *Illuminace* (Časopis pro teorii, historii a estetiku filmu). Praha: Národní filmový archiv, 2016, roč. 28, č. 4, s. 47-60.
- ŠAŠEK, Michal. *Fenomén dětských seriál v době normalizace - koprodukční spolupráce se západoněmeckou televizí WDR*. Brno, 2022. Bakalářská diplomová práce. Filozofická fakulta Masarykovy univerzity. Vedoucí práce Michal Večeřa.
- VÁCHOVÁ, Kateřina. *Malí dospělí? Dětské herectví v české produkci 70. a 80. let*. Brno, 2018. Diplomová práce. Filozofická fakulta Masarykovy univerzity. Vedoucí práce Jaromír Blažejovský.

70. a 80. léta a hraný film pro děti v české kinematografii : „zlatý věk“ dětské tvorby

- 1970: zrušení původních šesti TS
- 1969-1972: recentralizace Filmového studia Barrandov (FSB); personální čistky ve filmových studiích
- 1973: vznik **Dramaturgické skupiny dětského filmu Oty Hofmana** (bývalá TS Jana Procházky) – zachování většiny dramaturgů bývalé TS; (FSB)
- 1977: vznik skupiny **Filmové studio Gottwaldov – Studio hraného filmu** – posílení hrané tvorby pro děti

70. a 80. léta a hraný film pro děti v české kinematografii :

Ota Hofman

- nar. 10. 4. 1928 – 17. 5. 1989
- 1955 : skupina dětského filmu Josefa Trägera; scénárista
- 1969 : **vedoucí skupiny dětského filmu ve FSB;** scénárista, dramaturg
- Zasadil se o koprodukcce se Západním Německem

70. a 80. léta a hraný film pro děti v české kinematografii :

Marcela Pittermannová

- nar. 3. 3. 1933
- 1961 : tvůrčí skupina Erich Švabík – Jan Procházka; dramaturgyně
- 1970: reorganizace FSB, Pittermannová dále pokračuje ve skupině dět. filmu
- 1984: Marcela Pittermannová nastupuje do čela **Dramaturgické výrobní skupiny dětského filmu;** střídá dvouleté „působení“ Stanislava Rudolfa v čele skupiny

Jaromír Bulíček: Jaký je vlastně dětský divák?

(1975; Panoráma : sborník filmových teoretických statí)

Děti prožívají film afektivně, s malou /avšak narůstající/ kritičností. Jejich projekce do filmu, identifikace s hrdiny jsou zcela bezprostřední, bez zábran společenských konvencí. Děti jsou ponořeny do děje filmu, není distance diváka od dějové roviny filmu; efekt účasti má u dětí vysoký koeficient. Dětský divák zapomíná, že je v kině, pokládá se za účastníka událostí probíhajících na plátně.

Takto lze charakterizovat dětského diváka v obecních rysech - diváka, který je na prvních stupních vývoje filmového diváka vůbec. Právě proto, že jde o konzumenta, kterého film připravuje pro život a pro přijetí norem dané společnosti, je třeba tohoto diváka pro interiorizování žádoucích hodnot připravit, cílevědomě vychovat - a dobře jej poznat, dobře poznat jeho potřeby i roli a funkci filmu pro děti v detailním záběru.

Dětská filmová anketa (1978)

- 2 -

Otázka 3.3: viz příloha

Otázka 3.4:

a) budu se dívat na televizi	520	31,6
b) půjdu s kamarády do kina	1105	67,0
a) dívám se na televizi	1511	91,5
b) nedívám se na televizi	134	8,2
a) jdu do kina	956	57,9
b) nejdu do kina	615	37,4

Pozn.: Procenta jsou počítána vzhledem k celkovému počtu odpovědí (tj. 1650); součet nedává 100%, neboť řada dětí odpovídala ve smyslu "podle toho, jestli se mi líbil". Ve výřtu alternativ chyběla nějaká neurčitá (neutrální) odpověď.

Viděl jsi některý dětský film dvakrát či vícekrát?

Tři oříšky pro Popelku	376
Páni kluci	245
Přijela k nám pouť	141
Pyšná princezna	83
Zlatovláska	61
Vinetou	55
Méda Běda	52
Můj brácha má prima bráchu	43
Dívka na koštěti	37
Bajaja	35
Malá mořská víla	34

a celá řada dalších, například Šest medvědů s Cibulkou, Čtyři v tanku a pes, Veronika, Honza málem králem, Odysseus a hvězdy, Pan Tau... atd.

ale také Gappa (19 hlasů), Pokrevní bratři (17), Limonádový Joe (7), Plavení hříbat (3)...

ANKETA

Tomáš ("páni kluci")
Popelka
Honza
Gappa

černíčků, které se ti

se v
a m
ská
hlas
zna
Jenu
všir
by
s vá
vou
K
cích
tím
necl
došl
výh

70. a 80. léta a hraný film pro děti v české kinematografii : režisérské osobnosti

- režiséři výhradně dětské tvorby:

FSB

- Věra Plívová-Šimková : *Lišáci – Myšáci a Šibeničák* (1970), *O Sněhurce* (1972), *Krakonoš a lyžníci* (1980); *Nefňukej, veverko!* (1988)
- Jiří Hanibal : *Údolí krásných žab* (1973), *Anna, sestra Jany* (1975), *Leť, ptáku, leť!* (1978)
- Ota Koval : *My tři a pes Pětipes* (1971); *Družina černého pera* (1973), *Kočíci princ* (1978); *Nechci nic slyšet* (1978); *Kaňka do pohádky* (1981)
- Jindřich Polák : koprodukce s NSR

FSG

- Josef Pinkava : 60. léta – filmy se sportovní tematikou; *Panter čeká v 17,30* (1971); *Chlapi přece nepláčou* (1979); *Výbuch bude v pět* (1984); *Pohlad' kočce uši* (1985),
- Radim Cvrček : *Táňa a dva pistolníci* (1967), *Nekonečná – nevystupovat* (1978), *Mezi námi kluky* (1981), *Za humny je drak*, *Strašidla z vikýře* (1987)

- „únikoví“ režiséři dětského filmu:

- Karel Kachyňa : *Robinsonka* (1974), *Čelání na déšť* (1978), *Už zaskáču přes kaluže* (1970)
- Vít Olmer : *Skleněný dům* (1981)
- Václav Vorlíček : koprodukce s NSR
- Oldřich Lipský : *Šest medvědů s cibulkou* (1972); *Ať žijí duchové!* (1977), *Tři veteráni* (1988)

- Mladá nastupující generace v 80. letech:

- Karel Smyczek : *Housata* (1979), *Jen si tak trochu písknout* (1980), *Jako zajáci* (1981), *Sněženky a machři* (1982)
- Zdeněk Troška : *Boty jménem Melichar* (1983)
- Tomáš Tintěra : *Hele, on letí!* (1984)

70. a 80. léta a hraný film pro děti v české kinematografii : „zlatý věk“ dětské tvorby

Žánrová různorodost a pestrost témat:

- **komedie** : *Metráček* (r. J. Pinkava, 1971); *Lucie, postrach ulice* (r. J. Polák,), *...a zase ta Lucie!* (r. J. Polák, 1983), *Chobotnice z II. Patra* (r. J. Polák, 1986)
- **sci-fi** : *Spadla z nebe* (r. R. Cvrček, 1978)
- **filmy s tematikou zvířat** : *Terezu bych kvůli žádné holce neopustil* (r. J. Pinkava; 1976), *Prázdniny pro psa* (r. Jaroslava Vošmiková, 1980), *Neohlížej se, jde za námi kůň!* (r. J. Hanibal, 1979)
- **moderní pohádka** : *Dívka na koštěti* (r. V. Vorlíček, 1971), *Létající Čestmír* (r. V. Vorlíček, 1983; seriál), *Panna a netvor* (r. J. Hertz, 1978); *Deváté srdce* (r. J. Hertz, 1977-78)
- **historické a kostýmní dětské filmy** : *Krakonoš a lyžníci* (r. V. Plívová-Šimková)
- **sportovní filmy** : *Malý velký hokejista* (r. J. Pinkava,), *Bloudění orientačního běžce* (Julius Matula, 1985);
- **psychologická dramata** : *Velké trápení* (r. J. Hanibal, 1974), *Jakub* (r. Ota Koval,); *Nechci nic slyšet* (r. O. Koval; 1977-78); *Skleněný dům* (r. V. Olmer; 1981)
- **filmy s ekologickou tematikou** : *Brontosaurus* (r. V. Plívová-Šimková, 1979)
- **muzikály** : *Mezi námi kluky* (r. R. Cvrček, 1981), *Přijela k nám pout'* (r. V. Plívová-Šimková, 1973); *Lucie a zázraky* (r. Ota Koval,), *Ať žijí duchové!*
- **filmy o významných dějinných osobnostech** : *Julek* (r. Ota Koval)
- **detektivní filmy**: *Neříkej mi majore* (r. J. Hanibal, 1981)
- **literární adaptace** : *Páni kluci* (r. V. Plívová-Šimková, 1975)

90. léta v hraném filmu pro děti v české kinematografii : doznívání vrcholného stádia a úpadek tvorby

- konec státně socialistického modu; zrušení zestátnění produkce na základě zákona č. 273/1993 Sb. /15. října 1993/ (ukončení platnosti Benešových dekretů) – přechod na soukromou produkci
- 1992: **privatizace filmových studií** na Barrandově v Praze a na Kudlově ve Zlíně (Gottwaldově)
- **dobíhání projektů z předchozího období** : *Čarodějky z předměstí* (r. Drahomíra Králová, 1990), *Útěk s Cézárem* (r. J. Hanibal, 1990), *O zapomětlivém černokněžníkovi* (r. Hynek Bočan, 1990), *Parta za milión* (r. Rudolf Růžička, 1990) *Kačenka a strašidla* (r. J. Polák, 1992), *Kačenka a zase ta strašidla* (r. J. Polák, 1992), *Potkal jsem ho v zoo* (r. D. Králová, 1994), *Artuš, Merlin a prchlíci* (r. D. Králová a V. Plívová-Šimková)
- televizní projekty: *Arabela se vrací aneb Rumburak králem Říše pohádek* (r. Václav Vorlíček, 1993), *Bylo nás pět* (r. Karel Smyczek, 1994)

Hraný film pro děti a mládež po roce 2000 do současnosti

- *Do nebička* (r. Kryštof Hanzlík, 1997);
Lotrando a Zubejda (r. K. Smyczek, 1997);

Hurá na medvěda! (r. Dana Vávrová, 2000); *Mach, Šebestová a kouzelné sluchátko* (r. V. Vorlíček, 2001); *Kuky se vrací* (r. Jan Svěrák, 2008-2009)

Saxána a Lexikon kouzel (r. V. Vorlíček, 2011), *Tady hlídám já* (r. Juraj Šajmovič, 2012), *Pojedeme k moři* (r. Jiří Mádl, 2014)

teenage produkce :

- Karel Janák: *Snowbordáci* (2004); *Raftáci* (2006); *Ro(c)k podvratáků* (2006)
- Tomáš Vorel : *Gympl* (2007), *Vejška* (2014)

- **Petr Oukropec** : *Modrý tygr* (2012); *Ani ve snu!* (2016); *Mazel a tajemství lesa* (2021),
Gump – pes, který naučil lidi žít (r. František A. Brabec, 2021); *Děti Nagana* (r. Dan Pánek, 2023)

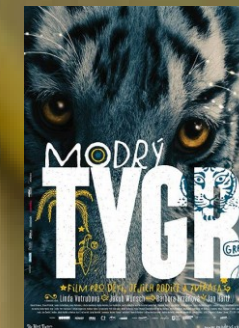
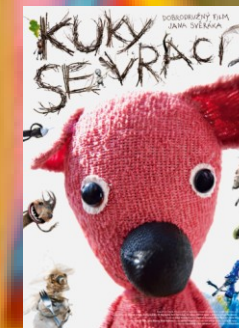
- 31. 8. 2013 : Česká televize – kanál ČT :D;
Tvůrčí producentská skupina Barbary Johnson:

- večerníčky, animované seriály a filmy, pohádky, zábavně-vzdělávací pořady, krátké hrané filmy, hrané seriály

- streamovací platformy a televize:
#martyisdead (r. Pavel Soukup, 2019);
TBH (r. Lucie Kajánková, 2022)

současná teenage produkce:

- *Smečka* (r. Tomáš Polenský, 2019);
- *BANGER.* (r., 2022);

Projekce 31. října v 18:00 v kinosále 34:

Veronika

Veronica

Rumunsko, 1972

91 minut

režie: Elizabeta Bostan

